

КРАЉУ АЛЕКСАНДРУ КАРАЂОРЂЕВИЋУ дошла главе версајска Европа

01.10.2017.

Политичка позадина атентата на Александра Карађорђевића у Марсељу 1934. године. Британија и Француска спречиле да истрага не оде далеко. Архиви недоступни и до данас за историчаре истраживаче.

Политичка позадина атентата на југословенског суверена, 9. октобра 1934. године, остала је велика непознаница. Интерес европских сила да се не инсистира на откривању ко је стварно био организатор овог крвавог догађаја, у контексту распореда снага с почетка тридесетих година прошлог века, може бити лако схваћен и објашњен. Међутим, нејасно је и необјашњиво зашто су поједини европски архиви, и то они у којима би се, по свему судећи, пронашао одговор ко су инспиратори и финансијери овог политичког злочина, и у 21. веку затворени и недоступни за историчаре истраживаче. Које и зашто одговара да истина о марсељској трагедији остане под велом историјске таме?

Непосредно после атентата званични став Британије и Француске према догађају у Марсељу јасно се искристалисао. Били су одлучни да се не сме дозволити да истрага о овом злочину оде сувише далеко... И нису дозволили. Истрага није отишла „сувише далеко“.
Поред оваквих савезника, коме су још потребни непријатељи...

Почео је невиђени притисак на Југославију да никако не сме да оптужи Мусолинија, већ да оштрицу напада треба да усмери на северног суседа. Директива је гласила – оптужујте Мађаре до миле воље. Међутим, ни то није дуго трајало. Кнеза Павла упозоравају да се пропаганда против Мађарске смањи, наводно због испада према мађарској мањини у Југославији.

Много деценија касније, однос Лондона према пресудном политичком атентату, између два рата, није се променио.

О томе најбоље говори сведочење **Станише Влаховића, професора на Универзитету у Бирмингему**, који у „Политичкој ревији“ број 2, за 2004. годину, пише о једном невероватном догађају када је из Британског државног архива нестала сва документација о ликвидацији југословенског монарха:

„Мислио сам тада да студију о убиству краља Александра поделим у два дела... Због тога сам решио да прво проучим оно што постоји у Британском државном архиву. То је било 9. и 10. фебруара 1984. године, када сам провео два дана у Архиву у Лондону. Наишао сам и на обиље важних докумената на енглеском, француском, немачком и италијанском језику“, навео је Влаховић.

Професор Влаховић се поново обрео у лондонском архиву фебруара 1987. године. И доживео је шок: „... у архиву није више било ни трага од докумената на француском, немачком и италијанском језику. Чак није било ни докумената на енглеском о периоду од краја 1929. до октобра 1934. године. Није било ни каталога у којима су документи били заведени.“

И осамдесет година од осуде на смрт првог југословенског краља, архиви настављају да крију тајне о завери против њега. Сличну судбину, попут професора Влаховића у британском државном архиву, доживеће неколико наших истраживача у Паризу.

Крајем априла 2014. професор Предраг Симић изјавио је, за „Новости“, да се извештај француске државне комисије о атентату на краља Александра Карађорђевића 1934. у Марсељу налази под ембаргом и 80 година после тог догађаја, вероватно због тога што би његово објављивање и данас могло да произведе политичку штету.

Париз и Лондон сигурно не без разлога држе под ембаргом досијеа о овом политичком атентату...

Роланд Абијате /Атмосфера у „Малом Паризу“...

Прећуткивање овог дела историје намеће отворене сумње да се у марсељски атентат упетљала готово сва версајска Европа, и да је свим главним и споредним играчима било у интересу да се склоне и краљ Александар и Луј Барту.

Двадесет три године после атентата, 23. маја 1957. године, у јутарњем издању листа „Нова Немачка“ (Неуес Деутсцхланд), на предњим странама, поново отварају ову, такорећи, заборављену страницу историје. Суштина овог новинског штива била је у тврдњи да је капетан Ханс Шпајдел 1934. године, као помоћник немачког војног аташеа у Паризу, по Геринговом наређењу извео супертајну операцију „Тевтонски мач“. Циљ овог подухвата је споменути атентат на југословенског краља, операција у којој је страдао и француски министар иностраних послова Луј Барту. Целу операцију, пише новинар „Нове Немачке“, организовао је Шпајдел, уз помоћ својих агената који су до танчина пратили све мере обезбеђења краљеве посете Француској, и на тај начин омогућили непосредним извршиоцима, усташама и ВМРО, да изврше атентат.

У Президијуму Савета националног фронта Немачке ДР, у јулу исте године одржана је међународна конференција за новинаре. Званични представници источнонемачке државе поделили су новинарима копије трију докумената, јединих сачуваних, како су посебно истакли. Ти документи су, заправо, били писмо рајхсминистра авијације Хермана Геринга упућено у Париз капетану др Хансу Шпајделу, 1. септембра 1934. године, а затим Шпајделов одговор од 3. октобра 1934. у коме се прецизира да су све припреме за операцију завршене. Трећи документ био је прилог уз Шпајделово писмо, односно извештај немачког шпијуна Г. Е. Хаака, с тачним описом руте кретања краља Александра по доласку у Марсељ.

Ова конференција за новинаре изазвала је поприличну гужву у светским медијима, нарочито у оним из источног „лагера“. Само у Југославији је био – тајац. Ниједан дневни лист није пренео ни реч. За разлику од званичног Београда, у Источном Берлину не мирују. Ангажују познати филмски брачни пар, режисера Ендруа Торндајка и његову супругу Анели, који снима документарни филм „Тевтонски мач“ и објављују књигу са истим насловом.

Ово је један део приче о атентату на краља Александра. Други се дешава поред њега у Београду.

Почетком лета 1932. београдском калдрмом је закорачио један држављанин Монака који је већ много година угоститељ и поседује хотел у Жуан ле Пену. Његово име је Роланд Абијате. Сазнао је да у престоницама Балкана недостају луксузна места за добар ноћни провод.

У Београду су задовољни што један странац хоће да уложи новац у репрезентативни локал европског нивоа. Дипломате, акредитоване у Београду се, иначе, жале да вечери проводе у резиденцијама и да се досађују. Балканске гостионице за њих су неуредне, прљаве и без фантазије.

Phil. Hans Speidel
Hauptmann im Generalstab
Schiffe des Militär - Attaché
bei der Deutschen Botschaft Paris

Paris 7e, den 3. Oktober 1934
76, Rue de Lille

Geheim

Mit Kurier

1/2941/34

An

des Reichsministeriums für Luftfahrt

Berlin J B

z. Hd. von Herrn Reichsminister der Luftfahrt G e r i n g
persönlich -

Herr General!

Gestatten Sie mir, Ihnen zu berichten, dass
entsprechend Ihren Anweisungen die Vorbereitung des Unter-
nehmens "Teutonenschwert" bereits abgeschlossen wird.

Ich habe mit Herrn Venco Mihajlow eingehend
alle vorhandene Möglichkeiten besprochen. Wir haben be-
schlossen, das Unternehmen in Marseille durchzuführen;
dort treffen sich die beiden in Frage kommenden Personen.
"Wlado der Chauffeur" ist vorbereitet.

Beiliegend übersende ich Ihnen in Abschrift
den Brief des Herrn Brunsack vom 1.10.d.J.

Hochachtungsvoll

Phil. Hans Speidel

Hans Speidel

Извештај капетана Шпајдела Герингу

ОБАВЕШТАЈАЦ И НОВИНАР

Харви Клер, професор са универзитета Јејл и један од аутора књиге „Шпијуни: Успон и пад КГБ у Америци“, у часопису New Републиц пише: „Роланд Абијат, који је убио совјетског пребеглицу Игнаца Рајса у Швајцарској, 1937. године, сместио се у Њујорк под маском дописника ‘Правде’, по имену Владимир Правдин и спријатељио се са америчким новинарима као што су били Волтер Липман и И. Ф. Стоун...“

Посебну пажњу привлачи његова вереница. Висока, витка и лепа плавокоса, стара око 27 година. Представља се као шведска бароница Фон Колас.

Чим је упознао мало боље прилике и обичаје, проналази просторије за свој ресторан. Била је то кафана „Дрина“, у Бирчаниновој 17, у тадашњем дипломатском кварту. Брзо задимљени бирцуз претвара у првокласни европски ресторан. У једном делу је коцкарница у којој се игра само за високе улоге...

РЕСТОРАН зрачи отменом атмосфером. Старо име „Дрина“ више није прикладно. Ново је европско „Петит Парис“ (Мали Париз) и преко ноћи постаје састајалиште београдског крема. То су официри из оближњег Министарства војног и Генералштаба, чиновници из Министарства иностраних дела и, наравно, стране дипломате. И није чудо, у близини су британска, италијанска, бугарска и француска амбасада. На педесетак метара је и централа Велике ложе Југославија. Масони после својих ритуала све чешће и у све већем броју долазе у „Мали Париз“. У коцкарници отварају кредит младим официрима и дипломатама, без досадног инсистирања на враћању дугова.

Ова идила траје више од две године. Два месеца после атентата у Марсељу, Роланд Абијате оставља пуномоћје пријатељу Ерману Бахману, италијанском пословном човеку, да ликвидира ресторан, и напушта возом Београд, са четири кофера.

Наредних година нико више ништа није чуо о хотелијеру из Монака. Ово би наизглед могло да изгледа као крај приче о човеку који је променио ноћни живот југословенске престонице. Међутим, знатичељник може данас да прочита на руском сајту о обавештајној служби, следе и његови биографски подаци:

„Правдин Владимир Сергејевич (он је и Францоис Росси, Роланд Аббиат (1904 (1905?) – 1962). Агент ИНО ОГПУ (Инострани одсек претходника КГБ). Из породице музичара и композитора, држављанина Монака. Рођен у Енглеској. Одрастао у Санкт Петербургу.“

Неколико месеци, по одласку Абијатеа из Београда, у његовом столу су пронађене признанице на дуговања преко 120 официра из Министарства војске, из Генералштаба, дипломата из Министарства иностраних дела, као и чиновника Управе двора. То су све били људи који су били упознати са важним државним тајнама, наравно захваљујући положајима које су заузимали. Те 1935. у државној управи, војсци и дипломатији било је неуобичајено много отпуштања и премештања по казни.

Неколико самоубистава официра и дипломата никада није расветљено.

Абијате је испунио свој задатак.

Сазнао је све детаље и комплетан протокол и начин обезбеђења путовања краља Александра у Марсељ. Његова вереница ће бити она чувена „лепа плавка“ која ће пренети оружје атентаторима из Швајцарске у Марсељ.

Извор: Вечерње новости